

5. SYSTEMATYKA CELÓW STRATEGICZNYCH I ZASAD ROZWOJU PRZESTRZENNEGO PASMA ODRY

Zapewnienie optymalnego, zrównoważonego rozwoju obszaru w obrębie pasma Odry jest głównym celem działań przestrzennych. Na realizację celu głównego złożą się realizacja celów strategicznych:

5.1. CELE STRATEGICZNE

5.1.1. Efektywne wykorzystanie stanu zainwestowania

Dla pełnego wykorzystania stanu zainwestowania konieczne jest właściwe utrzymanie stanu posiadania, dbałość o stan techniczny i prawidłowe użytkowanie zabudowy, modernizacja bazy gospodarczej i adaptacja jej do zmieniających się warunków oraz restrukturyzacja. Należy również wykorzystać rezerwy zawarte w użytkowaniu i zainwestowaniu terenu. Taką rezerwą jest szlak żeglugowy dla rozwoju turystyki wodnej i obszary wiejskie w atrakcyjnym środowisku przyrodniczym i kulturowym, które mogą służyć rozwojowi agroturystyki.

– Ochrona przyrodniczych wartości obszaru i realizacja ekorozwoju

Obszar doliny Odry wchodzi w skład korytarza ekologicznego Doliny Środkowej Odry w sieci Econet PL i łączy się z innymi cennymi obszarami przyrodniczymi. Celem Studium jest wskazanie wszystkich ważnych elementów środowiska dla stworzenia systemu ochrony jego walorów i przeciwdziałaniu zagrożeniom. Walory środowiska mogą być wykorzystane dla rozwoju takich dziedzin jak turystyka i rekreacja. Jednocześnie przedsięwzięcia inwestycyjne nie powinny wpływać ujemnie na środowisko przyrodnicze Odry i jej doliny.

– Ochrona kulturowych wartości obszaru

Osadnictwo od wieków powstawało wokół szlaków wodnych, toteż cały teren pasma bogaty jest w zachowane w różnym stanie obiekty o dużej wartości kulturowej. Dokonania artystyczne, naukowe, bogata tradycja różnych kultur, tworzą dziedzictwo kulturowe obszarów nadodrzańskich. Charakterystycznym jego elementem jest istnienie zachowanych obiektów hydrotechnicznych związanych z rzeką co skłania do usystematyzowania ich ekspozycji. Zasoby dziedzictwa kulturowego powinny być chronione, rewaloryzowane, udostępniane dla pogłębienia świadomości tożsamości kulturowej. Najlepszą formą promocji jest stworzenie takich form użytkowania obiektów i zespołów zabytkowych, które nie kolidowałyby z pierwotną funkcją a włączyły w struktury gospodarcze i społeczne.

5.1.2. Tworzenie warunków poprawy jakości życia i rozwoju zrównoważonego

Zakłada się, że rozwój osadnictwa, rozwój gospodarczy i przestrzenny będą wzajemnie zharmonizowane. Rozwój terenów osadniczych nie powinien zagrażać wartościom przyrodniczym obszaru, powinien odbywać się na obszarach bezpiecznych (czyste środowisko, brak zagrożeń powodziowych). Obszary nadmiernie monofunkcyjne (część obszaru LGOM) powinny zostać zrestrukturyzowane i wzbogacone o funkcje uzupełniające. Infrastruktura techniczna powinna być dostosowana do funkcji terenów i zapewniać możliwości rozwojowe. Powinno nastąpić doposażenie słabiej rozwiniętych obszarów w sieć usług, w tym szczególnie usług oświaty i zdrowia. Dotyczy to obszarów poza aglomeracją wrocławską. Zakłada się poprawę walorów estetycznych struktur przestrzennych i krajobrazu. W szczególności dotyczyć to powinno wnętrz przestrzennych związanych z układami staromiejskimi i z rzeką, odwrócenia zabudowy „twarzą do rzeki”.

5.1.3. Zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego

Dla zapewnienia bezpieczeństwa powodziowego w obszarze nadodrzańskim konieczne są działania obejmujące całe dorzecze Odry. Bezpieczeństwo województwa dolnośląskiego zależy nie tylko od obiektów hydrotechnicznych w obrębie pasma Odry i w obrębie województwa dolnośląskiego, ale między innymi, od funkcjonowania obiektów hydrotechnicznych w województwie śląskim i opolskim. Bezpieczeństwo aglomeracji wrocławskiej uzależnione jest od projektowanej budowy zbiornika Racibórz w województwie śląskim, od zwiększenia pojemności powodziowej zbiorników Otmuchów, Nysa i budowie polderów w województwie opolskim. Tak więc celem jest stworzenie i zintegrowanie całego systemu ochrony powodziowej. Powinny go tworzyć elementy ochrony czynnej (zbiorniki retencyjne, zbiorniki suche, poldery) i biernej (wały, budowle regulacyjne). Konieczny jest również system monitorowania zagrożenia powodziowego, ostrzegania i ratownictwa. Również odpowiednie działania planistyczne powinny ograniczyć zagrożenie powodziowe.

5.1.4. Zwiększenie konkurencyjności pasma Odry

Obszar pasma Odry jest obszarem o bardzo korzystnych uwarunkowaniach dla rozwoju gospodarczego gdyż posiada rozbudowaną bazę zakładów produkcyjnych i usługowych a także kadrę naukową i licznych specjalistów różnych dziedzin. Istnieje tu również świadomość inwestowania w całościowy rozwój gmin. Miasto Wrocław w rankingu najwięcej inwestujących miast znalazło się na pierwszym miejscu pośród dużych miast, a gminy Polkowice i Jerzmanowa w pierwszej dziesiątce gmin w Polsce. Utrzymanie dobrej pozycji w dziedzinie konkurencyjności i polepszenie jej, wymaga szeregu działań. Konieczne jest usprawnienie powiązań komunikacyjnych, szczególnie między gminami położonymi na obu brzegach Odry oraz między najważniejszymi ośrodkami krajowymi, regionalnymi i subregionalnymi. Potrzebne jest zapewnienie niezawodności systemów zasilania w energię elektryczną i gaz. Zakłada się koncentrację elementów infrastruktury społecznej i gospodarczej dla podnoszenia innowacyjności i sprawności zarządzania w ośrodku metropolitalnym we Wrocławiu, ośrodku subregionalnym Głogowie i w ośrodkach lokalnych. Potrzebne jest również zwiększenie atrakcyjności obszaru pasma poprzez poprawę czystości środowiska, zwiększenie oferty usług, zwiększenie ładunku przestrzennego.

5.2. ZASADY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

5.2.1. Ukierunkowanie rozwoju na symbiozę środowiska przyrodniczego i zurbanizowanego.

Projektując wielokierunkowy rozwój przestrzenny w obrębie pasma Odry, z uwagi na szczególną wartość przyrodniczą tego obszaru, konieczne jest uwzględnianie w jak największym stopniu tych wartości, ich zachowanie i przywracanie. Dotyczy to głównie zachowania ciągłości układów przyrodniczych, szczególnie rzecznych. Obszary nowej zabudowy powinny być poza terenami zalewowymi, nie powinny zmniejszać obszarów retencyjnych, nie mogą zagrażać zwartym terenom korytarzy ekologicznych. Działalność inwestycyjna nie powinna wpływać w sposób istotny na znajdujące się tu ekosystemy. Ważna jest ochrona starorzeczy, prawidłowe użytkowanie polderów (okresowe zalewy), zabudowa hydrotechniczna pozwalająca na swobodny przepływ fauny wodnej (przeplawki). Jednocześnie obszary zurbanizowane powinny być wyposażone w towarzyszącą im zielenią dającą możliwość rekreacji i integracji ze środowiskiem przyrodniczym. Konieczne jest dążenie do przywrócenia czystości środowiska, a więc ochrona powietrza, wód podziemnych i powierzchniowych, klimatu akustycznego

5.2.2. Włączenie dziedzictwa kulturowego we współczesne struktury przestrzenne

Bogate formy zachowanego dziedzictwa kulturowego, obiekty i zespoły powinny zostać wpisane w tkankę przestrzenną pasma Odry i włączone w różne funkcje tych terenów. Istotny jest tu element zabytków związanych z samą Odrą i zabudową hydrotechniczną (propozycja przestrzennego muzeum Odry). Wskazane jest ożywienie tej dziedziny przez wpisywanie nowych funkcji zbliżonych do dawniej pełnionych przez te zabytki. Konieczne jest również wykorzystanie zabytków i zespołów zabytkowych do wzbogacenia oferty turystyki krajoznawczej. Rewaloryzacja zespołów zabytkowych pozwoli podkreślić tożsamość kulturową terenów nadodrzańskich.

5.2.3. Tworzenie układów przestrzennych sprzyjających rozwojowi społecznemu i gospodarstwu i integrujących mieszkańców.

Najważniejszym problemem do rozwiązania jest problem dostępności komunikacyjnej całego obszaru i prawidłowe funkcjonowanie układu komunikacyjnego. Muszą zostać usunięte ograniczenia związane z przekraczaniem licznych rzek na tym obszarze. Postulowane są obwodnice miast dla usprawnienia ruchu i ochrony środowiska. Potrzebne jest również doposażenie sieci osiedleńczej w brakujące elementy infrastruktury. Chodzi tu w szczególności o sieć kanalizacyjną i gazową. Układy przestrzenne muszą być rozwijane z myślą o bezpieczeństwie powodziowym.